

# - Dansk minerydding med tyske soldater var krigsforbrytelse

Innsats av menige, tyske soldater til minerydding i Danmark i 1945 var en krigsforbrytelse, hevdes det i en ny bok.

OLE MARTIN LARSEN  
København

Mange av tyskerne var gutter på bare 17-18 år, mange hadde aldri vært nazister, og den eneste feil de hadde gjort, var å tilhøre den tapende part i 2. verdenskrig. Slik lyder essensen i beskrivelsen av minerydderne i den danske juristen Helge Hagemanns bok «Under tvang» som utkom før helgen på Akade-

misk forlag i København.

Offisielt ble 149 soldater drept under arbeidet med å fjerne de 1,5 millioner minene i Danmark. Hagemann mener imidlertid å ha belegg for at minst 250 omkom, og hevder at mineryddingen klart var i strid med Genèvekonvensjonens bestemmelser om behandling av krigsfanger.

Han undrer seg over tausheten som mineryddingen har vært omgitt med i hele etterkrigstiden, med unntak av en kortvarig, offentlig debatt for et par år siden. Da ble det dels hevdet at man ikke kan være krigsfange når en krig er slutt, dels at arbeidet

ble utført av frivillige, og endelig at de tyske minerydderne hadde det godt i Danmark. Alle tre påstander er feil, hevder forfatteren.

## Norsk parallell

Også tyskernes minerydding i Norge hadde stort sett vært omgitt av taushet, inntil det i november i fjor kom frem at 184 tyskere ble drept under ryddingen, uten at det medførte noen offentlig debatt.

Mineryddingen i Danmark ble beordret av den britiske generalmajor Henry DeWing, ansvarlig for utvikling av det tyske nærvær i Danmark etter krigen. Ordren ble gitt til den tyske øverstkommanderen-

de i Danmark, generaloberst Georg Lindemann, den 9. mai 1945, mens de tyske troppene var i ferd med å forlate landet.

- Alle pionertropper skal øyeblikkelig tas ut av marsjkolonnen. De skal vende tilbake til de områdene de kommer fra, og dette skal skje under ledelse av våre energiske offiserer. Arbeidet med å rydde minene skal innledes snarest mulig, het det i en skriftlig ordre fra Lindemann.

Ansvar for å fjerne minene ble gitt til Hauptmann A. Geuer som erklærte at han ville sette en ære i å utføre arbeidet så korrekt som mulig. I starten deltok ca. 1000 pionerer, men på det mes-

te var 2600 tyske soldater med. Mange hadde en meget mangelfull utdannelse, det var både fotfolk, artillerister, luftvern- og marinesoldater, mange av dem hadde aldri sett en mine før, heter det i boken.

## Lite mat

Dessuten var forpleiningen mangelfull. Dagsrasjonen var satt til 1300 kalorier per mann per dag, det samme som flyktninger fikk tildelt. I et notat 28. juli skrev Geuer at moralen var på nullpunktet blant hans underordnede, etter at alle offiserenes løfter om bedre forpleining og utlevering av klær, «frem for alt undertøy og sokker», systema-

tisk var blitt brutt gjennom to måneder.

- Mannskapet har mistet all tillit til ledelsen. Folkene er så ofte blitt skuffet, at de ganske enkelt ikke tror på noe mer. De er kommet så langt at de bare under tvang og sitrende over hele kroppen begir seg ut i minefeltene.

## Sløv og svekket

- Alle som utfører et hardt, fysisk arbeid, har bruk for at kroppens depoter er fylt opp. Ellers blir man i løpet av kort tid sløv, irritabel og ukonsentrert. Mange ulykker kunne ha vært unngått om soldatene hadde fått mat nok, tilføyer forfatteren som kan opplyse at Røde Kors

på intet tidspunkt var i kontakt med minerydderne:

- De var fullstendig avskåret fra omverdenen og kunne ikke appellere til noen som helst instanser om den behandlingen de fikk.

Helge Hagemann skriver med britiske og amerikanske verker som kilder, at de allerte hadde besluttet å omdefinere fangene som ble tatt etter Tysklands kapitulasjon - til «avvæpnet» eller «overgitt» fiendtlig mannskap, i stedet for krigsfanger. På denne måten kunne man omgå Genèvekonvensjonen og sette over en million tyske soldater til «slavearbeid» - på seierherrenes «nåde og barmhjertighet».

A 23.11.98

Arbeidsprosessen

23.11.98

ODD BRUNSWIK

4 1 8 0 0 0 0 9 5 0

8-91

110108